

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI
Enerji Verimliliği ve Çevre Dairesi Başkanlığı

2022 Yılı ETKB Çevre Faaliyetleri Raporu Özet Bilgi

Ülkemiz, “enerji ve doğal kaynaklarını verimli ve çevreye duyarlı şekilde değerlendirerek ülke refahına en yüksek katkıyı sağlama” misyonu ve “enerji ve doğal kaynaklarda güvenli bir gelecek” vizyonu doğrultusunda enerjinin üretiminden, nihai tüketimine kadar bütün süreçlerde verimliliğin artırılmasını hedeflemektedir.

Sürdürülebilir kalkınmanın giderek önem kazanması, yenilenebilir enerji ve enerji verimliliğine yönelik çabaların önemini her geçen gün daha da artırmaktadır. Covid-19 salgını sonrası dünya genelinde çevre bilinci, sürdürülebilirlik, temiz enerji kaynakları gibi kavramlar daha çok gündeme gelmektedir. Bu doğrultuda, enerji verimliliği ve yenilenebilir enerji alanındaki atılımlarımızı hız kesmeden devam ettirmenin yanı sıra enerji ve tabii kaynaklarımızı çevreye duyarlı olarak kullanmak, yer altı kaynaklarımıza keşiften üretime, hammaddeden yarı mamul ve mamul maddeye AR-GE çalışmalarımızla değer katmak ve su, toprak ve hava yönetimini en doğru şekilde sağlamak, çevre ve sürdürülebilirlik konularındaki perspektifimizi ortaya koymaktadır.

2019 yılının Ekim Ayı içerisinde Bakanlığımızın çevre ve sürdürülebilirlik alanındaki kümülatif faaliyetlerinin ortaya konulması amacıyla hazırlanan ilk Çevre Faaliyetleri Raporu yayımlanmış olup işbu rapor ise 2022 yılı özelinde Bakanlığımız ile Bağlı, İlgili ve İlişkili Kuruluşlarının çevre ile ilgili yıllık faaliyetlerine yönelik hazırlanmıştır. Diğer bir deyişle Rapor 01.01-31.12.2022 dönemi faaliyetlerini kapsamaktadır.

Bakanlığımız Bağlı, İlgili ve İlişkili Kuruluşlarının faaliyetleri “Su Kalitesi ve Kontrolü”, “Atık Yönetimi”, “Toprak Kalitesi ve Kontrolü”, “Hava Kalitesi ve İklim Değişikliği” ve “Çevre Yönetimi Yatay Konular” başlıkları altında gruplandırılmış olup 2022 yılı içerisinde tamamlanmış 18 adet, devam eden 86 adet ve planlanan 11 olmak üzere toplam 115 adet proje ve faaliyet bulunmaktadır.

Bakanlığımız ile bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşları tarafından 2022 yılı içerisinde çevre ile ilgili faaliyetler için toplamda 346,5 milyon TL harcama yapılmıştır. 2022 yılında geri kazanım ve geri dönüşüm faaliyetleri ile sağlanan tasarruflar ve kazançların toplamı yaklaşık 261,7 milyon TL olmuştur. Bakanlığımız bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşlarının faaliyet halindeki endüstriyel ve evsel arıtma tesislerinde 2022 yılı içerisinde 10,1 milyon m³ lük suyun arıtımı gerçekleştirilmiş olup bunun %74,15’i geri kazanılmıştır. Arıtılarak geri kazanılan sular proses, yıkama, sulama ve kullanma suyu olarak tekrar kullanılmaktadır.

Bakanlığımız hava kalitesinin iyileştirilmesine ve iklim değişikliği ile mücadeleye ağaçlandırma faaliyetleriyle önemli katkılar sağlamıştır. 2022 yılı içerisinde toplam 1.193.610 adet ağaç dikimi gerçekleştirilmiştir. Kurumların 2022 yılı içerisindeki dikmiş olduğu ağaçların bir yıl içerisindeki emisyon azaltımı yaklaşık 13.130 ton CO₂’ye denk gelmektedir.

Bakanlığımız atık yönetimi alanındaki etkinliğini de her geçen gün artırmaktadır. 2022 yılı içerisinde Bakanlığımız bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşları bünyesinde toplam 59.188 ton atığın

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI
Enerji Verimliliği ve Çevre Dairesi Başkanlığı

geri kazanımı sağlanmıştır. Bakanlığımızın atık yönetimi politikalarında Sıfır Atık Yönetimi Projesi de önemli bir yere sahiptir.

TKİ tarafından leonardit kullanılarak hümik asit üretimi gerçekleştirilmektedir. 2022 yılı içerisinde toplam 381.460 litre hümik asit satışı gerçekleştirilmiştir. Bunun yanında TKİ'ye bağlı Lavvar (kömür zenginleştirme) tesislerinde kurulan şlam kömür kazanım ünitelerinde 2022 yılı içerisinde toplam 195.619 ton şlam elde edilmiştir.

MTA, TEİAŞ ve BOTAŞ tarafından 83.017 kg biyobozunabilir atıktan 14.585 kg kompost elde edilmiş olup elde edilen kompost park, bahçe faaliyetleri ve kampüs alanlarında kullanılmıştır.

TPAO ve TPIC tarafından 2022 yılı içerisinde sahalarda petrol, mazot, yağ vb. kirliliklerin temizlenmesi amacıyla toplam 20.021 kg biyoremediasyon ürünü kullanılmıştır. TPAO ve TPIC 2022 yılında biyoremediasyon çalışmasıyla toplamda 18.149 m²lik alanda toprak kirliliğini önlemiştir.

Bakanlığımızın çevre odaklı ve sürdürülebilir çevre yönetimi vizyonunun göstergesi olan entegre yönetim sistemlerinden TS EN ISO 9001 Kalite Yönetim Sistemi Belgesi, TS EN ISO 14001 Çevre Yönetim Sistemi Belgesi ve TS EN ISO 45001 İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Sistemi Belgesi ve IQNET Belgeleri bulunmaktadır. Tüm belgelere yönelik olarak 19-23 Eylül 2022 tarihleri arasında iç tetkik yapılarak sistem gözden geçirilmiştir. 28.11.2022-02.12.2022 tarihlerinde Türk Standartları Enstitüsü tarafından; ISO 9001 Kalite Yönetim Sistemi, ISO 14001 Çevre Yönetim Sistemi ve ISO 45001 İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Sistemi kapsamında gözetim tetkikleri gerçekleştirilmiştir. ETİ MADEN, TPIC, TEMSAN, TPAO (Genel Müdürlük, Mersin Taşucu Kıyı Lojistik Merkezi, Filyos Kıyı Lojistik Merkezi) Kalite Yönetim Sistemi Belgelerini 2022 yılında yenilemiş olup MAPEG 2022 yılında belge için çalışmalara başlamıştır.

ETİ MADEN, TEMSAN, TPIC, TPAO Çevre Yönetim Sistemi Belgelerini 2022 yılında yenilemiş MAPEG ise 2022 yılında belge alımı için çalışmalara başlamıştır.

2022 yılında TPAO, ETİ MADEN Enerji Yönetim Sistemi belgelerini yenilemiş, EÜAŞ ise söz konusu belgeyi almış olup MAPEG ve TEMSAN ise çalışmalara başlamıştır.

2022 yılında ETİ MADEN, TEMSAN, TPAO İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Sistemi belgelerini yenilemiş, TPIC ve TEİAŞ söz konusu belgeyi almış olup MAPEG ise çalışmalara başlamıştır.

BOTAŞ, EÜAŞ, ETİ MADEN (Emet, Bandırma, Kırka Bor İşl.Müd), MTA, TEİAŞ, TPAO Çevre Yönetimi Yeterlik Belgesine sahiptir.

ETİ MADEN, MTA, TPAO Bilgi Güvenliği Yönetim Sistemi belgelerini yenilemiş, MAPEG söz konusu belgeyi almış olup TPIC ise yenileme çalışmaları yapmaktadır. Ayrıca 2022 yılında TPAO Mersin Taşucu Kıyı Lojistik Merkezi Bağlantı Kalite Kontrol Ruhsatı belgesini ve Risk

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI
Enerji Verimliliği ve Çevre Dairesi Başkanlığı

Değerlendirmesi ve Acil Müdahale Planını, Filyos Kıyı Lojistik Merkezi Tehlikeli Yük Uygunluk Belgesi ve TMGD belgesini almıştır.

Bakanlığımızın Merkez Kampüsü sıfır atık çalışmaları TEİAŞ tarafından yürütülmekte olup BOTAŞ, BIL, EÜAŞ, ETİ MADEN (Bandırma Bor ve Asit Fabrikaları, Bigadiç Bor, Emet Bor, Kırka Bor İşl.Müd.), MAPEG, MTA (MTA Genel Müdürlüğü ve 8 Müdürlüğü), TEİAŞ (53 İşletme Müdürlüğü), TPIC, TEDAŞ, TKİ (GLİ, ÇLİ, ELİ), TPAO (Genel Müd. ,Adıyaman, Batman, Trakya Bölge Müdürlükleri, Filyos Kıyı Lojistik Merkezi), ve TTK(Maden Makineleri Fabrika İşletme Müdürlüğü, Amasra Taşkömürü İşletme Müessesesi Müdürlüğü, Armutçuk Taşkömürü İşletme Müessesesi Müdürlüğü, Kozlu Taşkömürü İşletme Müessesesi Müdürlüğü, Üzülmaz Taşkömürü İşletme Müessesesi Müdürlüğü, Karadon Taşkömürü İşletme Müessesesi Müdürlüğü) 'nın yanında 2022 yılında TTK (Armutçuk Taşkömürü İşletme Müessesesi Müdürlüğü Misafirhanesi, Amasra Taşkömürü İşletme Müessesesi Müdürlüğü Misafirhanesi), TEİAŞ (Trakya Yük Tevzi İşletme Müdürlüğü, 1.Bölge Müdürlüğü , Tepeören İşl. ve Bak.Gr.Başmüh.), MTA (Orta Anadolu III. Bölge Müdürlüğü'ne (Kızılcabamam), Orta Anadolu I. Bölge Müdürlüğü'ne (Sivas) Marmara Bölge Müdürlüğü (Kocaeli) ,Türkiye Yer Bilimleri Veri ve Karot Bilgi Bankası (TÜVEK)) belgelerini almış , 2022 yılı içerisinde TPAO (Mersin Taşucu Kıyı Lojistik Merkezi) ve TPIC Genel Müdürlüğü sorumluluğunda, Batman, Adıyaman ve Trakya Proje sahalarında; Sıfır Atık Yönetim Sistemi kurarak Sıfır Atık Belgesi edinme çalışmalarına başlamışlardır.

Bakanlığımız bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşlarının atık, su ve karbon ayak izinin azaltılması, sıfır atık, ekosistem değerlendirme, rehabilitasyon, maddesel geri kazanım, çevre yönetimi etkinliğini geliştirme, sektörler arası sinerji, endüstriyel simbiyoz çalışmaları, hümik asit, sentetik zeolit, gibi yenilikçi ara ve uç ürün geliştirme, doğrudan ve dolaylı etki analizleri faaliyetlerinin yer aldığı bu rapor, birimler arası örnek faaliyetlerin paylaşılması, farkındalığın ve daha odaklı çalışmaların artmasına hizmet edecektir. Bakanlık, ortak formatları geliştirilen çevre faaliyetleri dönemsel raporlarını hazırlamayı sürdürerek, enerji-çevre ilişkisi bağlamında üzerine düşen sorumlulukları yerine getirmeye devam etmektedir.